

Ekonomia w krótkich spodenkach Rekonesans literacki

MAŁGORZATA BORTLICZEK, RENATA RASZKA

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Na polskim rynku wydawniczym
w XXI wieku dostępne są książki
polskich i zagranicznych autorów.
Ich celem jest popularyzowanie
ekonomii i przedsiębiorczości
z myślą o dziecięcym odbiorcy.

Analizie poddajemy stopień
zrozumiałości wybranych
publikacji dla odbiorców
w wieku wczesnoszkolnym.

MATERIAŁ ANALITYCZNY

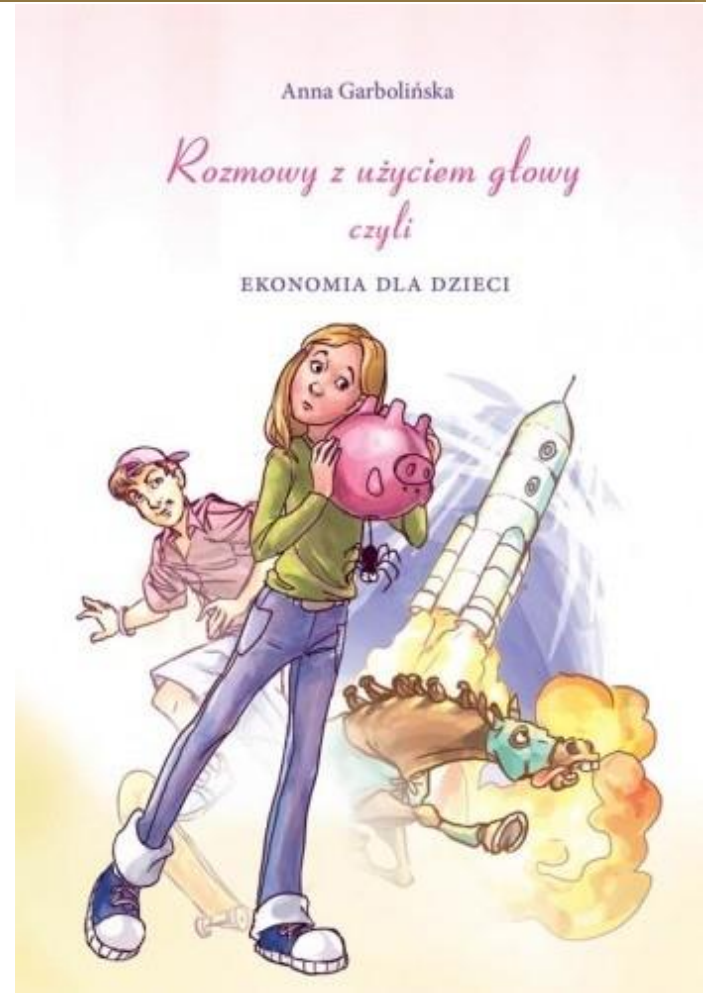
Wybrane książki dla dzieci,
które popularyzują
ekonomię i przedsiębiorczość

Teksty omawiane w referacie	Teksty dotyczące ekonomii (wybór)
Janiszewski Boguś, (brw). Ekonomia. To, o czym dorośli ci nie mówią*. *(bo często sami nie wiedzą).	Janiszewski Boguś, (brw). Pieniądze nie rosną na drzewach.
Garbolińska Anna, (2012). Rozmowy z użyciem głowy, czyli ekonomia dla dzieci.	Kiyosaki Robert T., (2005). Ucieczka z wyścigu szczurów. Jak stać się bogatym dzieckiem, stosując rady bogatego ojca.
Greps Daniel, (brw). Zaczynij się liczyć. Edukacja ekonomiczna dla najmłodszych	Wacławik Justyna, (2015). Mądre oszczędzanie.
Kasdepke Grzegorz, (2016). Zaskórniaki i inne dziwadła z krainy portfela. 50 opowiadań z ekonomią w tle (plus jedna).	Kasdepke Grzegorz, (2014). Zaskórniaki i inne dziwadła z krainy portfela. Liczby kultury.
Wojciechowska Sylwia, (2017). Julek i dziura w budżecie.	Błażyca Arkadiusz, (2019). Kot Biznesik jak pewien zwykły kot został biznesmenem.
Wojciechowska Sylwia, (2020). Julek i cały ten biznes.	Caras Michael, (2022). Nasz pieniądz Bitcoin. Opowieść o tym, jak dzieci z Bitkowic odkryły dobry pieniądz.

Autorka książek, opowieści i felietonów popularnonaukowych dla dzieci o ekonomii oraz prawie. Członkini Polskiej Sekcji IBBY. Laureatka konkursu „Świat Przyjazny Dziecku”.

Anna Garbolińska
Rozmowy z użyciem
głowy, czyli ekonomia
dla dzieci (2012).

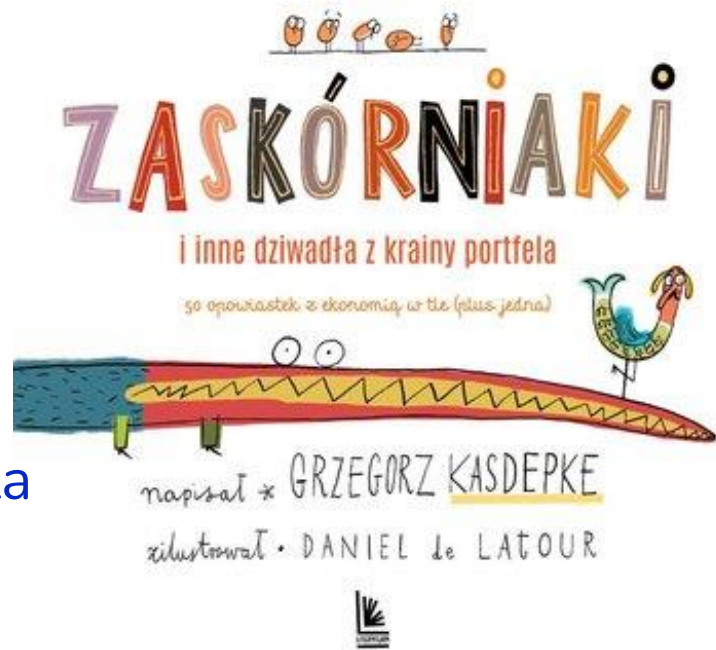

Jeden z najbardziej cenionych współczesnych autorów książek dla dzieci. Opisuje niezwykłe historie, które z zapałem czytają najmłodszy.

Laureat licznych nagród literackich i dziennikarskich, m.in. Nagrody Literackiej im. Kornela Makuszyńskiego.

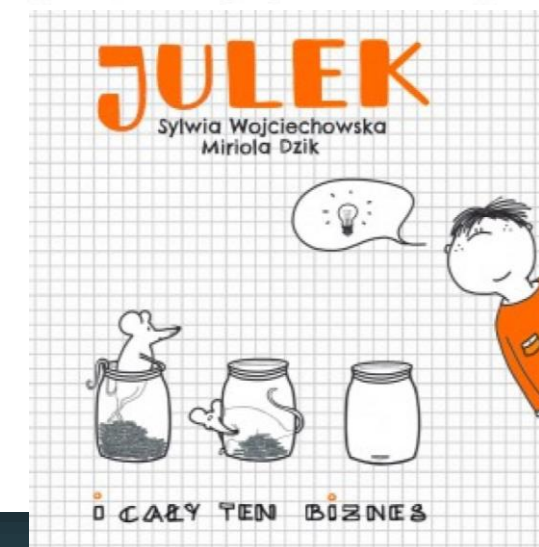
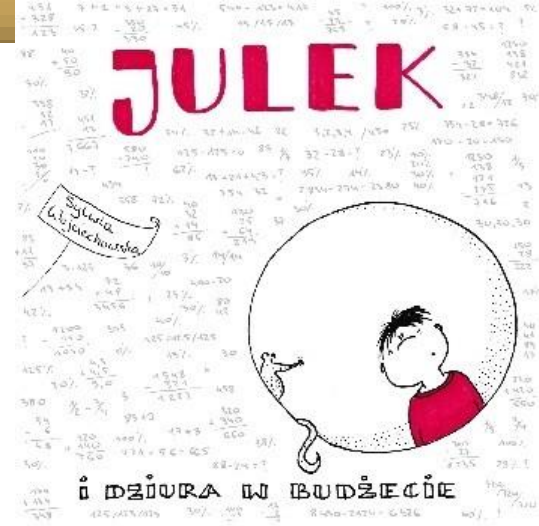
Grzegorz Kasdepke,
Zaskórniaki i inne dziwadła z krainy portfela. 50 opowiadań z ekonomią w tle (plus jedna)
(2016).

Autorka z wykształcenia jest prawniczką.
W przystępny sposób opisuje tematy finansowe.

Sylwia Wojciechowska
Julek i dziura w budżecie
(2017), Julek i cały ten
biznes (2020).

Autor książek popularnonaukowych dla dzieci z serii „To, o czym dorośli ci nie mówią”: „Ekonomia” „Polityka”, „Mózg”, „Kosmos”, „Sztuczna Inteligencja”, „Klimat”, „Sex”, „Bóg”, „Wirus i inne drobne ustrojstwa”, „Rewolucje”, „Mury” i „Wojny”.

Boguś Janiszewski,
Ekonomia. To, o czym
dorośli ci nie mówią*
*(bo często sami
nie wiedzą)
(brw)

EKONOMIA

TO, O CZYM DOROŚLI CI NIE MÓWIĄ*

Napisał: BOGUŚ JANISZEWSKI / Narysował: MAX SKORWIDEN

O CZĘŚĆ SĄMI NIE WIEDZĄ

publicat

Publikacja – Zaczynij się liczyć. Edukacja ekonomiczna dla najmłodszych – powstała we współpracy z Biblioteką Suską (Sucha Beskidzka).

Autor użył pseudonimu literackiego. Oryginalnie nazywa się Rafał Boczek.

Daniel Greps

Zaczynij się liczyć. Edukacja ekonomiczna dla najmłodszych (wersja elektroniczna, brw, 2014?)

Tekst i rysunki: **Daniel Greps**

ZACZNIJ
się
LICZYĆ

EDUKACJA EKONOMICZNA
dla najmłodszych

Metoda analizy

W opracowaniu referatu posłużyliśmy się wybranymi próbkami tekstów.
Analizę ograniczamy do kilku próbek (ramy czasowe referatu).

Metoda analizy

Próbki poddałyśmy ocenie zrozumiałości
(inaczej – stopnia trudności).

W tym celu stosowałyśmy aplikację

Jasnopis.pl

Jasnopis.pl

Aplikacja Jasnopis powstała w 2012 roku.

Od 12 lat jest doskonalona.

Jasnospis służy do oceny trudności tekstu.

Od 2023 roku podpowiada synonimy

(<https://jasnopis.pl/o-nas/>; dostęp: 15.03.2024).

Jasnopis.pl

Korzystaliśmy z wariantu darmowego.
Pozwala on bezpłatnie sprawdzić teksty
o długości do 1800 znaków.

Skala oceny trudności tekstu

„Skala trudności tekstów jest **siedmiostopniowa** [...].

Poszczególne stopnie (klasy) zostały wyodrębnione ze względu na liczbę lat edukacji odbiorcy analizowanego tekstu, np. teksty ocenione jako najłatwiejsze powinny być zrozumiałe (komunikatywne) dla osoby, która ukończyła klasy I–III szkoły podstawowej (pierwszy etap edukacyjny)”
(Krzyżyk, Synowiec 2023, 39).

Stopnie trudności tekstu w aplikacji Jasnopis.pl (Krzyżyk, Synowiec 2023, 40)

Tabela pobrana przez Krzyżyk, Synowiec z aplikacji Jasnopis. <https://www.jasnopis.pl/#>
[data dostępu: 20.06.2022]. Obecnie (IV 2024) – niedostępna w aplikacji.

Krzyżyk D., Synowiec H. (2023). Język podręczników szkolnych w kontekście ich funkcji dydaktycznych. Warszawa: Polska Akademia Nauk.

Klasa	Opisowe etykiety	Orientacyjnie wymagane wykształcenie odbiorcy
1	Tekst dziecinnie łatwy	Klasy 1–3 szkoły podstawowej
2	Tekst bardzo łatwy	Klasy 4–6 szkoły podstawowej
3	Tekst łatwy, zrozumiały dla przeciętnego Polaka	Gimnazjum ²¹
4	Tekst nieco trudniejszy, zrozumiały dla osób z wykształceniem średnim lub mających duże doświadczenie życiowe	Liceum
5	Tekst trudniejszy, zrozumiały dla ludzi wykształconych	Studia licencjackie / inżynierskie
6	Tekst trudny w odbiorze dla przeciętnego Polaka	Studia magisterskie
7	Tekst bardzo skomplikowany, fachowy, którego zrozumienie może wymagać wiedzy specjalistycznej	Doktorat lub specjalizacja w dziedzinie, której dotyczy tekst

²¹ Współcześnie w Polsce dawne gimnazjum odpowiada klasom VII–VIII szkoły podstawowej i I klasie szkoły ponadpodstawowej

Legenda do aplikacji Jasnopis.pl

kolor czerwony – informuje, że dany fragment jest **wyraźnie trudniejszy** od reszty tekstu

kolor pomarańczowy – wyróżnia fragment **trudniejszy** od reszty tekstu

szary cień – eksponuje **bardzo długie zdanie**

podkreślone słowo – wyłania trudne słowo, które wymaga zamiany

Próbki tekstów

Ocena w aplikacji Jasnopis.pl

Próbka 1 (GrepS, 8-9) – NARODZINY PIENIĄDZA

Poziom trudności tekstu

3 / 7

Tekst łatwy, zrozumiały dla przeciętnego Polaka

Statystyki

Legenda

Aa Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu

Aa Fragment trudniejszy od reszty tekstu

Aa Bardzo długie zdanie

Aa Trudne słowo wymagające zmiany

– Bardzo dawno temu, w czasach starożytnych, pieniądze jeszcze nie istniały, dlatego za usługę płacono usługą.

– Co to znaczy?

– Hmm, dam ci prosty przykład: dwóch ludzi, jeden potrafił szyć ubrania ze skór, a drugi przyrządzać smaczne jedzenie. Krawiec szyje kucharzowi ubranie, a kucharz w zamian smaży dla niego stek.

– Rozumiem...

– Jednak aby cokolwiek uszyć bądź usmażyć, obaj potrzebowali pomocy myśliwego, który dostarczył im zwierzęcych skór i mięsa. Myśliwy potrzebował fachowca, wykonującego broń do polowań, ten zaś, jak każdy, potrzebował żywności i ubrania. W ten sposób rozwinął się handel wymienny, czyli barter.

Każdy człowiek, plemię, czy naród, wytwarzał to, co potrafił najlepiej, po czym wymieniał towar którego miał w nadmiarze na inny, rzadki w jego stronach. Na przykład starożytni Fenicjanie uprawiali sady owocowe i winnice, wytapiali przedmioty z metalu i szkła, handlowali tkaninami i kością słoniową. W zamian otrzymywali szlachetne kruszce, cynę, miedź, cynk, ołów, czyli bogactwa naturalne, których Fenicja nie posiadała.

Próbka 1 (Greps, 8-9) – komentarz

Próbce 1 (Greps, 8-9) przyznano 3 punkty,
co oznacza, że tekst jest łatwy
i zrozumiały dla przeciętnego Polaka.

Próbka zawiera bardzo długie zdania (szary cień)
i fragmenty trudniejsze od reszty tekstu
(pomarańczowa czcionka).

– Bardzo dawno temu, w czasach starożytnych, pieniądze jeszcze nie istniały, dlatego za usługę płacono usługą.

– Co to znaczy?

– Hmm, dam ci prosty przykład: dwóch ludzi, jeden potrafi szyć ubrania ze skór, a drugi przyrządzać smaczne jedzenie. Krawiec szyje kucharzowi ubranie, a kucharz w zamian smaży dla niego stek.

– Rozumiem...

– Jednak aby cokolwiek uszyć bądź usmażyć, obaj potrzebowali pomocy myśliwego, który dostarczy im zwierzęcych skór i mięsa. Myśliwy potrzebował fachowca, wykonującego broń do polowań, ten zaś, jak każdy, potrzebował żywności i ubrania. W ten sposób rozwinął się handel wymienny, czyli barter.

Każdy człowiek, plemię, czy naród, wytwarzał to, co potrafił najlepiej, po czym wymieniał towar którego miał w nadmiarze na inny, rzadki w jego stronach. Na przykład starożytni Fenicjanie uprawiali sady owocowe i winnice, wytapiali przedmioty z metalu i szkła, handlowali tkaninami i kością słoniową. W zamian otrzymywali szlachetne kruszce, cynę, miedź, cynk, ołów, czyli bogactwa naturalne, których Fenicja nie posiadała.

Próbka 1 (Greps, 8-9)

– Jednak aby cokolwiek uszyć bądź usmażyć, obaj potrzebowali pomocy myśliwego, który dostarczy im zwierzęcych skór i mięsa. Myśliwy potrzebował fachowca, wykonującego broń do polowań, ten zaś, jak każdy, potrzebował żywności i ubrania. W ten sposób rozwinął się handel wymienny, czyli barter.

Jasnopis zwrócił uwagę na długie zdanie (szary cień) (17 słów). Jest to zdanie wielokrotnie złożone (*jednak obaj potrzebowali pomocy myśliwego; aby cokolwiek uszyć bądź usmażyć; który dostarczy im zwierzęcych skór i mięsa*). Dla porównania kolejne zdanie liczy 15 słów. Jego fragmenty obejmują wtrącenie (*jak każdy*) i rozbudowaną przydawkę (*wykonującego broń do polowań*) – taka struktura zdania wymaga koncentracji odbiorcy. Aplikacja nie wyróżniła słowa *barter* – pojęcie to wyjaśnia ostatnie zdanie z tej próbki.

Próbka 2 (Janiszewski, 11) – WYMIANA TOWARÓW

Poziom trudności tekstu

3 / 7

Tekst łatwy, zrozumiały dla przeciętnego Polaka

Statystyki

Legenda

Aa Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu

Aa Fragment trudniejszy od reszty tekstu

Aa Bardzo długie zdanie

Aa Trudne słowo wymagające zmiany

Pierwsza wymiana

Zanim pojawiły się pieniądze, ludzie wymieniali się towarami. Jeden miał więcej tego, a drugi tamtego, dlatego się wymieniali. Towar za towar. Kiedy uważali, że wymiana im się opłaca, dochodziło do transakcji.

Wymiana to jedno z największych odkryć ludzkości. Może nawet tak samo ważne jak wynalezienie koła czy konsoli do gier. Bez konsoli życie nie miałoby sensu, a bez wymiany nie rozwinęłyby się nowoczesna gospodarka. Pewnie wciąż mieszkalibyśmy w jaskiniach.

Próbka 2 (Janiszewski, 11) – komentarz

Próbka 2 (Janiszewski, 11) także uzyskała
3 punkty. Tekst jest łatwy
i zrozumiały dla przeciętnego Polaka.

Jeden akapit został zaznaczony pomarańczowym kolorem.

Pierwsza wymiana

Zanim pojawiły się pieniądze, ludzie wymieniali się towarami. Jeden miał więcej tego, a drugi tamtego, dlatego się wymieniali. Towar za towar. Kiedy uważali, że wymiana im się opłaca, dochodziło do transakcji.

Wymiana to jedno z największych odkryć ludzkości. Może nawet tak samo ważne jak wynalezienie koła czy konsoli do gier. Bez konsoli życie nie miałoby sensu, a bez wymiany nie rozwinęłyby się nowoczesna gospodarka. Pewnie wciąż mieszkalibyśmy w jaskiniach.

Próbka 2 (Janiszewski, 11)

Wymiana to jedno z największych odkryć ludzkości. Może nawet tak samo ważne jak wynalezienie koła czy konsoli do gier. Bez konsoli życie nie miałoby sensu, a bez wymiany nie rozwinęłyby się nowoczesna gospodarka. Pewnie wciąż mieszkalibyśmy w jaskiniach.

Jest to fragment trudniejszy od reszty tekstu. Dla pełniejszej interpretacji Jasnopis podaje dodatkowe informacje. Jest to np. liczba słów i ich długości, liczba słów trudnych. Są to m.in. słowa z prefiksem *nie-* lub sufiksem *-ość* (*ludzkość*). Dodatkowo każdy akapit jest oceniany pod względem mglistości (FOG). Cytowany akapit ma wskaźnik mglistości 8.

Wskaźnik mglistości (FOG)

Im mniejszy wynik,
tym tekst jest bardziej zrozumiały.

Dobry wynik – liczba równa 8 lub od niej mniejsza.
8 to mniej więcej liczba lat edukacji – potrzebnych
do zrozumienia danego tekstu.

Skala mglistości (FOG)

Wartość FOG	Interpretacja
1-6	język bardzo prosty, zrozumiały już dla uczniów szkoły podstawowej
7-9	język prosty, zrozumiały już dla uczniów gimnazjum
10-12	język dość prosty, zrozumiały już dla uczniów liceum
13-15	język dość trudny, zrozumiały dla studentów studiów licencjackich
16-17	język trudny, zrozumiały dla studentów studiów magisterskich
18 i więcej	język bardzo trudny, zrozumiały dla magistrów i osób z wyższym wykształceniem

Próbka 3 (Wojciechowska 2017, 80) – WOLNY RYNEK

Poziom trudności tekstu

2 / 7

Tekst bardzo łatwy

Statystyki

Legenda

Aa Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu

Aa Fragment trudniejszy od reszty tekstu

Aa Bardzo długie zdanie

Aa Trudne słowo wymagające zmiany

- Chodź, kupimy sobie lody - powiedział do Julka i zabrał go do sklepiku tuż przy łowisku. - Wybierz sobie, jakiego chcesz - zachęcał - i dla mnie też wybierz. Tylko, żeby był duży i z polewą czekoladową! Julek wybrał dla siebie i dziadka takiego samego loda i podał panu za ladą.

- 10 złotych - oznajmił pan, a dziadek posłusznie wyciągnął z portfela odpowiedni banknot, podziękował i chciał już wychodzić ze sklepu, gdy poczuł, jak Julek szarpie go za brzeg wędkarskiej kamizelki.

- Dziadku - szepnął Julek - ten pan nas oszuka! Takie same lody kupujemy z Dusią u Pana Feliksa na naszym osiedlu i one nie kosztują 10 złotych, tylko 6 złotych. Po 3 złote za jednego.

Dziadek się tylko zaśmiał.

- No cóż Julku, takie są prawa wolnego rynku.

- Jakiego rynku? - Julek ze zdziwieniem rozglądał się wokoło, a poza ciasnym sklepikiem żadnego runku nie widział.

- Chodzi o to - tłumaczył dziadek - że ta sama rzecz może mieć różną cenę. W jednym sklepie może kosztować mniej, a w drugim więcej. Trzeba porównywać ceny w różnych sklepach, żeby nie przepłacić.

Próbka 3 (Wojciechowska 2017, 80) – komentarz

Próbka 3 (Wojciechowska 2017, 80)

uzyskała 2 punkty w pomiarze stopnia trudności.

Jeden jej fragment został zapisany czerwoną czcionką
i dodatkowo zaznaczony szarym cieniem.

– Chodź, kupimy sobie lody – powiedział do Julka i zabrał go do sklepiku tuż przy łowisku. – Wybierz sobie, jakiego chcesz – zachęcał – i dla mnie też wybierz. Tylko, żeby był duży i z polewą czekoladową! Julek wybrał dla siebie i dziadka takiego samego loda i podał panu za ladą.

– 10 złotych – oznajmił pan, a dziadek posłusznie wyciągnął z portfela odpowiedni banknot, podziękował i chciał już wychodzić ze sklepu, gdy poczuł, jak Julek szarpie go za brzeg wędkarskiej kamizelki.

– Dziadku – szepnął Julek – ten pan nas oszukał! Takie same lody kupujemy z Dusią u Pana Feliksa na naszym osiedlu i one nie kosztują 10 złotych, tylko 6 złotych. Po 3 złote za jednego.

Dziadek się tylko zaśmiał.

– No cóż Julku, takie są **prawa wolnego rynku**.

– Jakiego rynku? – Julek ze zdziwieniem rozglądał się wokoło, a poza ciasnym sklepikiem żadnego runku nie widział.

– Chodzi o to – tłumaczył dziadek – że **ta sama rzecz może mieć różną cenę. W jednym sklepie może kosztować mniej, a w drugim więcej. Trzeba porównywać ceny w różnych sklepach, żeby nie przepłacić.**

Próbka 3 (Wojciechowska 2017, 80)

– 10 złotych – oznajmił pan, a dziadek posłusznie wyciągnął z portfela odpowiedni banknot, podziękował i chciał już wychodzić ze sklepu, gdy poczuł, jak Julek szarpie go za brzeg wędkarskiej kamizelki.

Kolor czerwony oznacza fragment wyraźnie trudniejszy na tle analizowanej próbki. Zdanie jest repliką w dialogu (zob. interpunkcję wprowadzającą dialog – typową dla polskiego systemu interpunkcyjnego). Zawiera także komentarz narratora. Liczy 29 słów. Wskaźnik mglistości dla tego zdania wynosi 16 – język trudny, zrozumiały dla studentów studiów magisterskich.

Wg zaleceń Tomasza Piekota zdanie w tekście urzędowym powinno liczyć ok. 20 słów. Jasnopis podkreślił także wyraz *kamizelka* – komentarz: to słowo może być uznane za trudne.

Długość zdania, kropka miłosierdzia

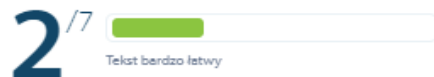
„Długość zdania to jeden z najważniejszych czynników wpływających na zrozumiałość tekstu. W zdaniach liczących ponad 40 słów informacji jest zbyt wiele. Zagubiony czytelnik traci wówczas koncentrację, czekając spokojnie na kropkę miłosierdzia” (Piekot, 2022 – dostęp online*).

*Tomasz Piekot, 2022. Prosty język na wesoło.

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/promocja/prosto-o-funduszach-europejskich-1/prosty-jezyk-na-wesolo/> [23.04.2024].

Próbka 4 (Wojciechowska 2020, 36-37) – KAPITAŁ

Poziom trudności tekstu

Statystyki

Legenda

Aa Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu

Aa Fragment trudniejszy od reszty tekstu

Aa Bardzo długie zdanie

Aa Trudne słowo wymagające zmiany

- Tato, a czy pani Maja Migawska, która zajmuje się robieniem zdjęć, też ma jakiś kapitał? - wtrąciła Dusia. - Przecież nie potrzebuje za dużo pieniędzy, żeby robić ludziom zdjęcia. Nie potrzebuje też do tego żadnego miejsca.

- W tym przypadku jej kapitał to aparat, którego używa i cały sprzęt, jaki wykorzystuje przy robieniu zdjęć, programy graficzne do ich obróbki, a do tego jej umiejętności. To też możemy nazwać kapitałem.

Julkowi ten temat wydał się bardzo ciekawy. Mama mówiła, że lubi robić zdjęcia, że to jej pasja. Tak jak ta fotografka. Może w takim razie mama też mogłaby rzucić swoją pracę i założyć firmę. Nie potrzebowałaby do tego za dużego kapitału.

Ba! Julek też by mógł, rzecz jasna jak będzie starszy.

Był tylko jeden problem. Wciąż nie wiedział, co ta jego firma mogłaby robić. Może mógłby wyprowadzić na spacer psy z całego osiedla? Albo otworzyć na podwórku wybieg i tor przeszkód dla szczurków?

Próbka 4 (Wojciechowska 2020, 36-37) – komentarz

Próbka 4 (Wojciechowska 2020, 36-37) uzyskała 2 punkty. Ta ocena oznacza, że tekst jest bardzo łatwy. Dwie sekwencje dialogu zostały zapisane pomarańczową czcionką. W tych fragmentach wyróżniono także długie zdania (szary cień). Sugestie zamiany słów dotyczą dwóch wyrazów: (ta) *fotografka*, *wyprowadzać* (na spacer psy).

– Tato, a czy pani Maja Migawska, która zajmuje się robieniem zdjęć, też ma jakiś kapitał? – wtrąciła Dusia. – Przecież nie potrzebuje za dużo pieniędzy, żeby robić ludziom zdjęcia. Nie potrzebuje też do tego żadnego miejsca.

– W tym przypadku jej kapitał to aparat, którego używa, i cały sprzęt, jaki wykorzystuje przy robieniu zdjęć, programy graficzne do ich obróbki, a do tego jej umiejętności. To też możemy nazwać kapitałem.

Julkowi ten temat wydał się bardzo ciekawy. Mama mówiła, że lubi robić zdjęcia, że to jej pasja. Tak jak ta fotografka. Może w takim razie mama też mogłaby rzucić swoją pracę i założyć firmę. Nie potrzebowałyby do tego za dużego **kapitału**.

Ba! Julek też by mógł, rzecz jasna jak będzie starszy. (wskaźnik mglistości: 2)
Był tylko jeden problem. Wciąż nie wiedział, co ta jego firma mogłaby robić. Może mógłby wyprowadzać na spacer psy z całego osiedla? Albo otworzyć na podwórku wybieg i tor przeszkód dla szczurków?

Próbka 4 (Wojciechowska 2020, 36-37)

– W tym przypadku jej kapitał to aparat, którego używa, i cały sprzęt, jaki wykorzystuje przy robieniu zdjęć, programy graficzne do ich obróbki, a do tego jej umiejętności. To też możemy nazwać kapitałem.

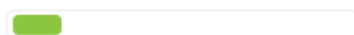
Zaznaczone na szaro zdanie pochodzi z dialogu. Zdanie to składa się z 28 słów. Przeważają w nim słowa krótkie (zaimki, przyimki, spójniki).

Wskaźnik mglistości dla tego fragmentu wynosi – 8.

Próbka 5 (Wojciechowska 2017, 84-85)

Poziom trudności tekstu

1 / 7

Tekst dziecinnie łatwy

Statystyki

Legenda

Aa Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu

Aa Fragment trudniejszy od reszty tekstu

Aa Bardzo długie zdanie

Aa Trudne słowo wymagające zmiany

- Poprosimy o butelkę syropu klonowego - wypalił szybko Julek. - Mama dała mi pieniądze - dodał i zaczął wyciągać z kieszeni swój portfel.

- Niestety - zmartwił się Pan Feliks – nie mam syropu klonowego. Przestałem zamawiać, bo nie było na niego popytu.

- Czego nie było? – Julek nie miał pojęcia, o czym mówił sprzedawca.

- Popytu – powtórzył Pan Feliks. - To znaczy, że mieszkańcy naszego osiedla nie chcieli go kupować. Szczerze mówiąc, twoja mama była jedyną klientką, która kupowała u mnie syrop klonowy. Nie opłacało mi się go dłużej zamawiać w hurtowni, bo stał na półce i nikt go nie chciał kupować.

Julek wyglądał na zmartwionego. Nie będzie już mógł jeść swoich ulubionych naleśników?

- Czyli pan sprzedaje w sklepie tylko to, co lubią mieszkańcy naszego osiedla?

- Można tak powiedzieć - przytaknął sprzedawca. - Zamawiam takie produkty, jakie klienci chętnie kupują. Jeśli kupię towar, którego później nie sprzedam, to mam stratę.

Próbka 5 (Wojciechowska 2017, 84-85) – komentarz

Próbka 5 (Wojciechowska 2017, 84-85)
uzyskała 1 punkt – tekst dziecinnie łatwy.
Wyróżniono w nim jedno zdanie (szary cień).

– Dziadku, ale dlaczego w jednym sklepie ta sama rzecz kosztuje więcej, a w innym mniej? (wskaźnik mglistości: 6)

– No cóż – zastanowił się dziadek. – Sprzedawca sam może określić cenę za daną rzecz. Od tego, jaką cenę poda, zależy wysokość jego marży, czyli zarobku. Żeby sprzedawać różne produkty, musi je wcześniej kupić w hurtowni albo u producenta, czyli firmy, która daną rzecz wytwarza. (wskaźnik mglistości: 5)

– Aha... czyli żeby coś sprzedawać, trzeba to najpierw kupić? – dopytywał Julek. (wskaźnik mglistości: 6)

– Tak, kupić, albo samemu stworzyć – odparł dziadek. – Sprzedawca, żeby zarobić, sprzedaje produkty drożej, niż je kupił. Musi jednak pamiętać, że jeśli ustali za wysoką cenę, to klienci nie będą chcieli u niego kupować. Wówczas nie sprzeda towaru, za który sam zapłacił. (wskaźnik mglistości: 4)

Próbka 3 (Wojciechowska 2017, 80)

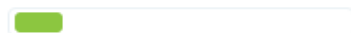
Żeby sprzedawać różne produkty, musi je wcześniej kupić w hurtowni albo u producenta, czyli firmy, która daną rzecz wytwarza.

Szary cień oznacza bardzo długie zdanie – 19 słów.
Słowa w nim użyte liczą od jednej do trzech lub czterech sylab. Liczne z nich to spójniki, przyimki i zaimki.
Wskaźnik mglistości wynosi 5.

Próbka 6 (Garbolińska, 37) – DOM MAKLERSKI, MAKLER, AKCJA

Poziom trudności tekstu

1 / 7

Tekst dziecinnie łatwy

Statystyki

- Mamo, a jak wygląda taka akcja? Jest tak kolorowa jak bilet do kina? Mogłabyś mi jedną kupić? Są specjalne sklepy z akcjami? – Lila z szybkością błyskawicy wyrzucała z siebie pytania.

- Oj, Liliś, papiery wartościowe nie istnieją na papierze. Gdy je kupujemy, nie dostaniemy ich do ręki. Jest tylko zapis w komputerze. Miejsca, w których składa się zlecenia na zakup akcji, nazywamy domami maklerskimi, a osoby zajmujące się handlem – maklerami. Nie musimy też nigdzie jechać. Zlecenie możemy złożyć przez internet – powiedziała mama.

- Jakie to proste! Nie mogę się już doczekać, kiedy będę dorosła i będę mogła kupić sobie jakieś akcje! – ucieszyła się Lila.

Legenda

Aa Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu

Aa Fragment trudniejszy od reszty tekstu

Aa Bardzo długie zdanie

Aa Trudne słowo wymagające zmiany

Próbka 6 (Garbolińska, 37) – komentarz

Próbka 6 (Garbolińska, 37) uzyskała 1 punkt – tekst dziecinnie łatwy. Szary cień wyróżnia dwa zdania.

- Mamo, a jak wygląda taka akcja? Jest tak kolorowa jak bilet do kina? Mogłabyś mi jedną kupić? Są specjalne sklepy z akcjami? – Lila z szybkością błyskawicy wyrzucała z siebie pytania. [wm: 5]
- Oj, Liliś, papiery wartościowe nie istnieją na papierze. Gdy je kupujemy, nie dostaniemy ich do ręki. Jest tylko zapis w komputerze. Miejsca, w których składa się zlecenia na zakup akcji, nazywamy domami maklerskimi, a osoby zajmujące się handlem – maklerami. Nie musimy też nigdzie jechać. Zlecenie możemy złożyć przez internet – powiedziała mama. [wm: 4]
- Jakie to proste! Nie mogę się już doczekać, kiedy będę dorosła i będę mogła kupić sobie jakieś akcje! – ucieszyła się Lila. [wm: 4]

Próbka 6 (Garbolińska, 37)

Miejsca, w których składa się zlecenia na zakup akcji, nazywamy domami maklerskimi, a osoby zajmujące się handlem – maklerami.

Wyróżnione zdanie ma paralelną konstrukcję. Uniknięto w nim monotonii, zastępując przydawką potencjalne zdanie *osoby, które zajmują się handlem – osoby zajmujące się handlem. Zdanie o tak uporządkowanej budowie uzyskało wskaźnik FOG – 4.

Analizowane próbki

Analiza objęła 30 próbek tekstu:

3 z nich to teksty dzieciennie łatwe (klasa 1/7)

15 – teksty bardzo łatwe (klasa 2/7)

12 – teksty łatwe, zrozumiałe dla przeciętnego Polaka (klasa 3/7).

Analizowane próbki

Klasa	Opisowe etykiety	Liczba próbek
1	teksty dziecinnie łatwe	3
2	teksty bardzo łatwe	15
3	teksty łatwe, zrozumiałe dla przeciętnego Polaka	12

Klasa	Opisowe etykiety	Orientacyjnie wymagane wykształcenie odbiorcy
1	Tekst dziecinnie łatwy	Klasy 1–3 szkoły podstawowej
2	Tekst bardzo łatwy	Klasy 4–6 szkoły podstawowej
3	Tekst łatwy, zrozumiały dla przeciętnego Polaka	Gimnazjum ²¹

²¹ Współcześnie w Polsce dawne gimnazjum odpowiada klasom VII–VIII szkoły podstawowej i I klasie szkoły ponadpodstawowej

Wnioski

Tylko 3 próbki z 30 (zob. tabelę) odpowiadają możliwościom percepcyjnym dzieci z klas 1–3 szkoły podstawowej.

Dziecięcy czytelnik otrzymuje też teksty (27 próbek na poziomie 2 i 3), które są trudniejsze, ale nadal bardzo łatwe lub łatwe, tj. na poziomie uczniów ze starszych klas szkoły podstawowej i z pierwszej klasy szkoły ponadpodstawowej.

Wnioski

Analizowane próbki wyjaśniają określone terminy ekonomiczne. Pochodzą z tekstów adresowanych do czytelników w wieku wczesnoszkolnym (I-III klasa sp).

Autorzy zakładają, że czytelnikami są lub będą również osoby dorosłe – stąd prawdopodobny trend do pisania z myślą także o takim odbiorcy (2 lub 3 stopień w skali dotyczącej wykształcenia).

Naszym zdaniem jest to zaleta tych książek.

Nie analizowaliśmy innych parametrów ułatwiających odbiór tekstu: ilustracje, długość akapitu, podział tekstu na stronie, zróżnicowanie czcionki, partie dialogowe i inne.

Wnioski

Naszym zdaniem teksty literackie mogą poszerzać doświadczenia ekonomiczne dzieci klas I-III. Mogą być inspiracją do rozmów o finansach – dla rodziców (edukacja równoległa) i dla nauczycieli uczniów klas I-III (edukacja instytucjonalna).

2024 – ROK EDUKACJI EKONOMICZNEJ

Senat RP ustanowił rok 2024
Rokiem Edukacji Ekonomicznej.

2024 – rocznice

Rok Edukacji
Ekonomicznej
2024

[REE 2024](#) ▾

[Kontakt](#)

[Inauguracja](#)

[Inicjatywy](#) ▾

[Partner Strategiczny](#)

[Materiały](#)

5 wyjątkowych rocznic

100

Rocznica reform
gospodarczych
Władysława
Grabskiego

100

Rocznica
powstania
polskiego
złotego

100

Rocznica
utworzenia
Banku
Polskiego

100

Rocznica
utworzenia
Banku
Gospodarstwa
Krajowego

100

Rocznica
wydania książki
„Bankructwa
Małego Dżeka”
Janusza
Korcza

Dziękujemy

malgorzata.bortliczek@us.edu.pl

renata.raszka@us.edu.pl